

הלכות יחוד שבוע ד' [סעיף ה-ו]

שלחן ערוך סעיף ה' וכל זה בעיר, אבל בשדה, או בלילה.... עד ויש מתירין [1-3]

Optional נסיעה בדרך במכונית

אגרות משה אבן העזר ח"ד ס"ה אות ג' [5] מנחת שלמה ח"א סימן צא אות כ"א ד"ה אך [5]

בלילה

אם באו האנשים בלילה לביקור ע"מ לחזור לביתם

דבר הלכה סימן ט'- י"ז [6]

מתנ' קידושין פב: וגמ' שם עד אין מאמידן [7]

רש"י ד"ה לא יתייחד אם הנשים תוס' ד"ה לא יתייחד

שו"ע שם - "ויש מתירין איש אחד עם נשים הרבה, אם אין עסקו עם הנשים (טור בשם רש"י)"

וי"א שיש להורות כהמחבר שו"ת אגרות משה אבן העזר ח"ד סימן ס"ה אות י"ד [8]

Optional לפי הרמ"א אם מותר להתייחד בלילה אם ג' נשים

שו"ת אגרות משה אבן העזר ח"ד סימן ס"ה אות כ [8]

סעיף ו' עד היו האנשים [4]

גמ' קידושין פא. אמר רב כהנה אנשים... עד אביי דייר [9]

טור שני בתים עד מי שאשתו [10]

שלחן ערוך סעיף ו' הוי האנשים.....[4]

כשיש לכל חדר פתח לצאת לרה"ר חזון איש אבן העזר סימן ל"ד סק"א [11]

במהדורות
העבריים
שנחת
לפי החז"ל
השומע
תשובת
הגאון
המורה
בבית
הדפוס
המלכות

סעיף ד' ו' אין מוסרין תינוק ישראל. הרמז פכ"ג מהלכות איסורי ביאה דין ה' נתן טעם מפני שכולן חשודין על משכנז וזכור, והגויס מחזקין על הזכור, דכתיב [בראשית ב' כ"ד] ודבק בנאשמו, ולא זכור. וזו"ל סימן קנ"ג [סעיף א'] כתב הרב מהרמ"ל הטעם, דמשני ליה למינות, והוא ג"כ לשון רש"י בפ"ק דע"ז [ט"ז ע"ב ד"ה ואין מוסרין להם תינוק]. ואע"ג דלפילו גדול אסור להתיחד עם גוי משום שפיכות דמים, ג"ל דלפילו נמקום דליכא חשד שפיכות דמים מכל מקום מיוק אסור מפני חרי טעמי מיוות ומשכנז וזכור: סעיף ה' ו' לא תתיחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה. הטעם,

דכגמי בקדושין דף פ"א ע"א מסיק כל שאין כשרים כגון ר' חנינא בר פפי וחזיריו, אפילו עשרה כשרים אסורה להתיחד עמהם, ועיין דר"ן [שם ל"ג ע"א מדפי הרי"ף]. והא דנקט אשה אחת, י"ל להסתפק אם דוקא אשה אחת, אבל שמי נשים עם שני אנשים, רבים מיקרי ושרי, או אחת לאו דוקא

אשתו עמו הרי זה מותר להתיחד מפני שאשתו משמרתו אבל לא תתיחד ישראלית עם הגוי ואף על פי שאשתו עמו.

ד' (ה) אין מוסרין תינוק ישראל לגוי ללמדו ספר וללמדו אומנות.

ה' (ז) לא תתיחד אשה אחת אפילו עם

סעיף ד' ו' אין מוסרין תינוק. היינו אפילו היכא דליכא חשד משום שפיכות דמים ולא גדול מותר, מ"מ קטן אסור כי שמה ימשך אחר מיוות כמ"ש צו"ד סימן קנ"ג [סעיף א'] בהג"ה, ועיין הרמז פכ"ג פרק כ"ב [מאסורי ביאה ה"ה]:

צינונים ומקורות (ה) רמב"ם שם ה"ה. (ו) לשון הרמב"ם שם ה"ה.

ערך להם

סעיף (ד) [ה']. (נשים) [עם אנשים] הרבה כו'. יש מתירין להתיחד אשה בעיר עם ב' אנשים כשרים, וברוך או בלילה עם ג' כשרים. (סוד בשם הראשון קדושין פ"ד סי' כ"א ובי"ב בשם הראשון בבבלי תפוש שגור הפרישה).

נחלת צבי

סעיף ה' ג' לא תתיחד [וכו']. קן כתב הרמז פכ"ג מהלכות איסורי ביאה [ה"ה]. וכתב כ"י דטעמו דמיו דאשמו של זה לא חזנה פניו צעלה שהוא שם, חזירה גם כן לא חזנה, שחילא שזאת וצעלה יגלו סוד, ע"כ:

סעיף ה' ט. לא תתיחד כו'. עיין נאה"ג [אות י'], וכן מלא נחלה דני אליהו [ורא] פ"ח, חלל שאמר שם שאין הלכה כמשנתנו [קדושין פ' ע"ב], חלל דוקא עם שלשה אנשים משום עדות, ח"ל שם, ומ"ש חכמים נמשנה חלל אשה אחת מתיחדת עם שני אנשים, אין הלכה כן, שאם יעמוד אחד מהן [ויאל]

סעיף ה' ט. לא תתיחד כו'. עיין נאה"ג [אות י'], וכן מלא נחלה דני אליהו [ורא] פ"ח, חלל שאמר שם שאין הלכה כמשנתנו [קדושין פ' ע"ב], חלל דוקא עם שלשה אנשים משום עדות, ח"ל שם, ומ"ש חכמים נמשנה חלל אשה אחת מתיחדת עם שני אנשים, אין הלכה כן, שאם יעמוד אחד מהן [ויאל]

במהדורות
ש' למידא
את ש

ת. שם כסוגיא דע"ז. סעיף ד' ט. כרייתא שם [ע"ז] דף ט"ו ע"ב. סעיף ה' י. ממיתא דרז לא שנו אלא בכשרים, ואמר רב לאו כשרים כגון אן אלא וכו'. שם בקדושין [פ' ע"ב - פ"א ע"א].

סעיף ה' ט. לא תתיחד כו'. עיין נאה"ג [אות י'], וכן מלא נחלה דני אליהו [ורא] פ"ח, חלל שאמר שם שאין הלכה כמשנתנו [קדושין פ' ע"ב], חלל דוקא עם שלשה אנשים משום עדות, ח"ל שם, ומ"ש חכמים נמשנה חלל אשה אחת מתיחדת עם שני אנשים, אין הלכה כן, שאם יעמוד אחד מהן [ויאל]

סעיף ה' ו' לא תתיחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה. י"ל להסתפק אם דוקא אשה אחת, אבל שמי נשים עם שני אנשים, רבים מיקרי ושרי, או אחת לאו דוקא והוא הדין שמים, ולא מיקרי רבים נסמות משלשה נשים ושלשה אנשים. מ"מ [סק"ז]. וז"ל [סק"ח] כתב דנשמע להרמז פכ"ג דס"ל שמי נשים אסורות להתיחד עם אנשים הרבה, דל"כ למא ליה למיכתב עד שיהיה אשמו של אחד מהם, חפיוק ליה [ד] אפילו אם אחת לאו אשמו אחד מהם הוא מותר, ע"כ. ואינו מוכרח, ד"ל דהרמז פכ"ג הולך לכונן זה מחמת חידן דין, דאש אחד מותר להתיחד עם נשים הרבה אם אשמו עמו. וא"ל דל"כ כו"ל למיכתב חלל דין ה' דל"כ ח"ל עם נשים הרבה. עיין ב"ח [אות ג'], ולא קשא מיד, דרו"ק. ועיין הרמז פכ"ג מהלכות איסורי ביאה [ה"ה]. ופרישה [אות ט'] כגם מהרש"ל [בבאורא לטור] הביא מנ"ש הנ"ל. ואשה אחת עם אנשים הרבה ואלה אשמו אחד מהם הוא צעלה דנעלה משמרה. איש אחד עם נשים הרבה מותר כשאשמו עמו, דוקא אשמו המותרת לו, אבל נתן שפירסה אשמו נדה קודם שנעל, אסור להתיחד עם הנשים אפילו שאשמו עמו. מהר"ט חידושי לכתובות [ד' ע"א ד"ה הוא ישרן], וכן כתב נחמה הגדולה [הנהגות הטור אות ד']. עיין ב"ש:

באר היטב

ביאור הגר"א

סעיף ה' ט. לא תתיחד כו'. עיין נאה"ג [אות י'], וכן מלא נחלה דני אליהו [ורא] פ"ח, חלל שאמר שם שאין הלכה כמשנתנו [קדושין פ' ע"ב], חלל דוקא עם שלשה אנשים משום עדות, ח"ל שם, ומ"ש חכמים נמשנה חלל אשה אחת מתיחדת עם שני אנשים, אין הלכה כן, שאם יעמוד אחד מהן [ויאל]

פתחי תשובה

סעיף ג' ג. אבל לא תתיחד. עיין בתשובת חות יאיר סי' ס"ו [ו] סי' ע"ג. בעיני אם מותר להתיחד עם ערבי בזמן הזה שעונשין אם כונסין אשה, והובא בקצרה בבאה"ט לעיל סימן ד' ס"ק מ'. ועיין בספר בינה אדם שער בית הנשים סי' כ"ז שכתב ג"כ דאין שום היתר בזה אף בזמן הזה, דמלבד מה שהשיג החות יאיר [בסי' ע"ג] על הגאון מהר"מ שטערין שם [בסי' ס"ו], בלא"ה ליתא לדבריו, דאף שידוע דאם יאנסו אשה מכין ועונשין, אבל אם היא תבעל לו ברצון, עכשיו כוה"ז הוא היתר גמור ואין נחשב להם לבז כלל, ובזמן מהרמ"ש באמת כן היה דיניהם לשרוף הבעול יהודית בין באונס בין ברצון, אבל עכשיו ידענו בבירור שאינו כך, וא"כ אין כאן היתר כלל, ע"ש:

נתן שפירסה אשמו נדה קודם שנעל, אסור להתיחד עם הנשים אפילו שאשמו עמו. מהר"ט חידושי לכתובות [ד' ע"א ד"ה הוא ישרן], וכן כתב נחמה הגדולה [הנהגות הטור אות ד']. עיין ב"ש:

ראש פינה - חלקת השדה

ליו"ד כתבתי בסימן שני"ג, דקשה על מ"ש שם [סעיף ד'] דנפל נקבר באשה אחת ושני אנשים משום יחוד, ע"ש, וכאן פסק דגם בזה יש חשש יחוד, ומצאתי [בכסף] [בלחם] משנה הלכות אבל [פ"י] שדקשה כן, ותידין משום דבשעת אנינות תביר יצירה, ע"ש. רבים מיקרי ושרי כו'. כמ"ש בסעיף שאח"ז. ועיין ב"ש [סק"ח] שכתב שדין זה מוכח ממ"ש בשו"ע אלא א"כ אשתו כו', וא"כ בלא"ה הוא שמים, אלא ע"כ דשמים ג"כ אסור. ולכאורה תימה על הח"מ שנסתפק בזה. ונראה שהח"מ פירש דברי השו"ע מ"ש אלא א"כ אשתו של אחד מהם שם, דר"ל אותה האשה המתיתדת היא אשתו של אחד מהם, או מותרת לפי שבבעלה משמרה, ואף דמבואר לקמן סעיף ח' דרך כשבעלה בעיר אין חוששין משום יחוד, י"ל דקמ"ל כאן אף כשליבים גס בה או בשאר גונוי דמבואר לקמן דחוששין, מ"מ כאן כשהוא שם לא חישינן, ועיין מה שכתבתי בב"ש. ומה שתלו הרמב"ם [שם] ושו"ע דין הראשון בדידה וכתבו לא

גליון מהרש"א

סעיף ד'. אין מוסרין תינוק ישראל לגוי כו'. עיין מ"מ [סק"ז] והגויס מחזקין על הזכור. וכן הוא בפ"ק ד' ט"ו ב' [ד"ה ואין מוסרין להם תינוק]. וקלמ קשה לי, למא לוקר דהגויס מחזקין, חפיוק ליה שם איסור למינוק, ואף דקטן אולל נצילת אין ב"ד מלווה, מכל מקום והו"ו כי כמו מאלל, וכמו דלין מוסרין לי כתב בסוף פ"ט דשנח [צ' ג"ב] ומגן אברהם [א"ח] סימן שמי"ג [סק"ז].

סעיף ה' (ה) עד שתהיה אשתו של אחד מהם. ולא אשה זו בעלה משמרה והיא לא מונה, אז השניה נזשה ג"כ לנות. וזוהי נשמה דק"ל להרמז"ם [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח, מקור הדין כאן] שמי נשים אסורות להתיחד עם אנשים הרבה, דל"כ תיפוק ליה [אפילו אם אחת לאו אשת אחד מהם היא מותר. לפ"ז נ"ל [ד"מ"ש אה"י] [ברמב"ם שם ולהלן סעיף ו'] נשים הרבה עם אנשים הרבה מותר, היינו ג' נשים מותר, אבל שמי נשים אסור". עיין בפרישה [אות ט'] מ"ש נשים מהרש"ל [בביאורו לטור], ועיין ב"ת [אות ג']. ואשה אחת עם אנשים הרבה ואחד מהם הוא בעלה מותר, דהא בעלה משמר אותה, וכן איש אחד עם נשים רבות מותר כשאשתו עמו. גם נשמה מהרמז"ם דק"ל סתם אנשים לא מחזיקים אותם [לשנים], דהא כחז עם אנשים הרבה אסור: ט) אבל בשדה או בלילה. הטעם הוא נשמה, שמה יענין אחד לנקבו וילך ממנה ומשאר היא עם אחד. וכחז ב"ד"מ [הקצ"ר אות א'] נשים רבות ירוסם [נתיב כ"ג ח"א], דוקא כשילכו עמה לשומר אותה, [ד"ל] לא ילכו שניהם ממנה ושאר אחד

עין
מחזיק
סעיף

וה"ה שמים, ולא מיקרי רבים נפשות אנשים הרבה [א]עד שתהיה אשתו של אחד משלש נשים ושלשה אנשים, ועיין ב"ת נשים הרבה. הגה ויש אומרים דאשה אחת

מתיחדת עם שני אנשים כשרים אם הוא בעיר (טור בשם הרא"ש) וסתם אנשים כשרים הם (ר"ן פרק עשרה יוחסין) אבל אם הם יפריצים אפילו עם עשרה אסור וכל זה בעיר

ט"ז אבל נשדה או בלילה (ב"י בשם הראב"ד) אפילו בעיר צעין שלשה אפילו ציונים ומקורות (ז) קרושין פ"ד סי' כ"א. (ח) שם ל"ג ע"א מדפי הר"ף. ט) בבעלי הנפש שער הפרישה. שנו"ס 4) ב"ה בדפורי, וביה בטור. ממהדורות תקע"ט ואילך: פרוצים. 5) כאן מקום ציון זה במהדורות שס"ז ועוד. ממהדורות באה"ג ואילך הוציא להלן אחרי חיבת "שלשה".

ה"ה נ"ח
ס"ק נ"ח
ב"מ נ"ח

נחלת צבי

ד. ויש אומרים דאשה אחת כו' [וכל זה בעיר אבל בשדה כו']. ק כחז הטור נשים הרא"ש [קרושין פ"ד סי' כ"א], והוא מימרא דרב שם [פ"א ע"א] שאמר לא שנו אלא בעיר אבל נדך עד שיהיו שלשה, שמה יענין אחד מן להשפין ומנאל אחד מתיחד עם הערוה. והשמיט הר"ף [שם ל"ג ע"א מדפי הר"ף] מימרא זו, וכחז ב"י, ולא ידעתי למה. ואני אומר שאפשר הואיל דאשתא שם, רב ורב יהודה הו' קאזלי באורחא, הו' קאזלא האי איתמא קמיהו, אמר ליה רב לרב יהודה דל כרעין מקמי גיהסם [פריש], מזה ללכת שנקדמנה, אמר ליה מה הוא דאמר נכשרים כגון אנה ואנה, אלא כגון מזה, כגון רבי חנינא בר פפי ומציריו, ומדלא השיב ליה הא אמרתי אבל נדך עד שיהיו ג', לכן השמיטו הר"ף, וק"ל. אבל הרא"ש כחז האי מימרא דרב, וגדלה אפשר דקבר דרב חלד נקט, ונקט הא משום כדי להראות שלא כל אדם יחזיק עצמו לכשר נזה. ומשמע מדברי הרא"ש דמנא קאמא, שסבר שבעיר נשים כשרים או נשדה בג' מותר אפילו באין נשותיהן עמהן, ואף שגם שם [סי' כ"ד] צמחתינן כגריסת הר"ף, ע"ש, נראה שסבר לפשוט דאף לגריסת הר"ף אינו קאי אלא אסור יחוד אדם עם שמי נשים הואיל דמי וישן עמהן כו', ודוק. ועיין מה שכתב מ"ז ז"ל [ב"ה אות ג']: ה. או בלילה. ק כחז ב"י נשים הראב"ד [בבעלי הנפש שער הפרישה]. וטעמו, משום דחיישין דילמא אדנאים חד מיניהו אול חד ועבד אסורא:

באר הגולה

כ. שם [פ' ע"ב] נמשנה.

מ"ח גדולים, הוא כדברי גמרא שלנו [שם ע"א]: ט. עד שתהיה כו'. עיין רש"י שם [פ' ע"ב] ד"ה עם ב' כו' שאף היא כו', וכן הטעם בנשים שאין כשרין, משא"כ בנדה"ג: י. ויש אומרים כו' אבל כו'. ממני וגמ' הנ"ל [בסק"ט]: יא. וסתם כו'. כ"ה פשטא דממני וגמרא, דמקאמר [שם] אלא כפרושים כו', משמע דוקא פרוצים, וכן נפ"ק דנכרות [ג' ע"ב] במ"י ופריש, וכן מקאמר [שם] פ"א ב' אסורו וממנו כו' אלא נשים כו', נכנס בני אדם, דודאי לא קאי על ר' חנינא בר פפי ומציריו. והא דקאמר בנפשו ז' א' תלמידי חכמים, הא כו"ע לא, לאפוקי ע"ה הפירושים. ורב דקאמר [קרושין פ"א ע"א] כגון ר' חנינא בר פפי ומציריו, ממדת חסידות הוא דקאמר ולהגלל מהרסו, ועיין רש"י [בשו"ת ח"א] סי' תקפ"ו, וכן כחז הר"ן [שם ל"ג ע"א מדפי הר"ף]: יב. וכל זה כו' אפילו כו'. גמרא שם [סוטה ד' ע"א] ושם [קרושין פ"א ע"א]: יג. או בלילה כו'. כמ"ש נשדה שמה יענין אחד כו', הי"י

פתחי תשובה

סעיף ה' ד. אבל בשדה כו' אפילו בכשרים. עיין בתשובת שו"י יעקב [ח"ב אה"ע"ז] סי' י"ט, בענין לשלוח אשה בדרך עם עגלון ערבי ועמו שני אנשים כשרים, לכאורה הוא נגד הדין בדרך בעיני שלשה כשרים, והחכם השואל רצה לומר דכותה הרמ"א שכתב בעיני שלשה אפילו בכשרים, היינו דשני כשרים לחד לא מהני, אבל אם הם שלשה מותר אפילו באחד מהם פרוץ, והוא ז"ל חולק עליו, אך למד היתר דהא

באר היטב

ז. [אבל בשדה און בלילה. [בשדה] שמה יענין אחד לנקבו וילך ממנה ומשאר היא עם אחד. וכחז ב"ד"מ נשים רבות ירוסם, דוקא כשילכו עמה לשומר אותה [ד"ל] לא ילכו שניהם ממנה ושאר אחד עמה, אבל אם הם אסורים עמה לשומר אותה, יענין אחד לנקבו וילך גס השני עמו ומשאר היא נדה, ולא חיישין שמה ישרא אחד עמה, דהא נכשרים איירי ולא יעצור נמזר. וכללה אסורים להתיחד דחיישין שמה ישרא אחד מהם ושאר השני עמה. וכחז בפרישה, מזה נתפשט המנהג להנשים

ראש פינה - שו"ע

סימן כב סעיף ה' בהג"ה. אבל בשדה כו'. דע דמצאנו בספר תנא דבי אליהו [רבא] פרק י"ח שכתב, הא דתנן אשה אחת כו' עם שני אנשים, לאו דהלכה היא, אלא דוקא עם ג', והטעם, שאם אחד יבוא עליה יהיו ב' עדים, ע"ש היטב. וזהו דבר חדש ואינו עולה כפי גמרתנו, ובהתשובה הנ"ל [בחלקת השדה סק"ז] כתבתי די"ל קצת, ומ"מ צ"ע:

ראש פינה - חלקת השדה

ותיחד כו', ולא כתבו לא יתיחדו אנשים הרבה עם אשה אחת כמו בסיפא שכתבו לא יתיחד איש כו', נראה לפי מה שכתבתי בתשובה לבני הג"ל על לשון המשנה שאמר, אבל אשה אחת מתיחדת כו', דהיינו היא מותרת מצידה, דהיא מחזקת אותה בחזקת כשרים, אבל המה לא יעמדו על נפשות כמו רב ורב יהודה הנ"ל שאמרו מי ימר דכשרים אנו, והארכתי שם בזה, לזה י"ל דהרמב"ם נקט רבותא, דכיון דס"ל לדינא דסתם בני אדם פרוצים כמ"ש בב"ש סוף סק"ח, אי"כ אפילו היא אסורה:

מנצח
בר

כו'. למה שכתבתי ב"מ דין זה מפורש בשו"ע, ואפילו להב"ש מ"מ דין זה פשוט. וכן איש כו' כשאשתו עמו. דאשתו משמרה כ"ל בסעיף ג'. גם נשמע כו' דהא כתב כו'. עיין מה שכתבתי ב"מ רש סק"ז ונפשו דנכרי יחא מה שמה הרמז"ם דין זה נדמה וסתם לא מתיחד ולא בלישנא דסיפא, ע"ש. לא מחזיקים כו'. ר"ל אפילו מחזיקים בעיניו לכשרים, אפ"ה לא מהני עד שיהיו כו' פינה, דהא הרמז"ם הו"א דין מהא דרב ורב יהודה שלל העמידו על נפשם ואמרו [קרושין פ"א ע"א] מי ימר דכשרים אנו דילמא כו' חנינא כו', וזהו מנין מה שכתב הרמז"ם לקמן סק"ז או בכשרים כו': סק"ט. כשילכו עמה לשומר כו'. בתשובה שכתבתי לנצי המחברת ב"מ סק"ק (ח') [ו'] כתבתי להוכיח כן מכוונת דף נ"ב [ע"א], נהא דלכ"י שמה לאחד שאמר לאשה אחת למחר מייל לך פלן, אל הוא צדיקו לאפשרנו מאסורא ואולי תלתא פסי, ואח"כ שמה דאמרי או לא חזותן בסימא כו'. ואף עבר אפי' על הא דרב דבדק בעיני ג', והוא לא החזיק עצמו לכשר שהרי אמר שם אי קנאי היה לא חזיקו על נפשי, ע"ש. ויכ"י לי הגאון המפורסם מ' משה סופר ז"ל האב"ד מפרעשבורג בתשובתו ל'. אך אני שדימי נראה בזה, והוכחתי מזה ומכמה ראיות לדעת הר"ף שלא היבא כלל נהא דרב דבדק צריך שלשה, וממנו ג"כ קושית מהרש"ל בידושי אגדות [בקרושין פ"א ריש ע"א] שהקשה על מה שאמר רב יהודה לרב והא את אמרת דכשרים שפיר דמי, והא בדרך צעין ג',

לשכת הסופרים

ב"ש סק"ט. וכתב בד"מ. י"ב. עיין משניות. חמ"ס:

ה"ח 1234567

עמה, אבל אם אין הולכים עמה לשמור מותר, דאם ינטרף אחד לנקצו ילך גם השני עמו ומשאר היא לבדה, אבל לא חיישין שמא ישאר אחד עמה, דהא נכשרים איירי ולא יעבור צמוד. וזלילה אקורס להמחיד משום דחיישין שמא יישן אחד מהם וישאר השני עמה, אע"ג דאפשר לו להקצין את הצדק, מ"מ (כינו לבנו)

[כינו לבנין] מחיד עמה. מיהו הרמב"ם לא ס"ל כן, דהא כתב [בבעלי הנפש שער הפרישה] שמא יישן אחד והשני יעשה חסור ויבוא עליה, לפ"ו נדחק אסור אפילו אם אין הולכים לשמור אותה. מיהו קשה למה חיישין שיעשה צמוד חסור איירי. ואפשר לישב קצת. וכתב

נפרישה [דרישה אות י"ב], מזה נחפשו המנהג הדגשים לוקמים עמהן מיעוט או מיעוט וטעמים עם העגלות ע"ל, משום [דכשתנטרף היא או המיעוט לנקצו תלך היא עם המיעוט, וז"ל [אחת ד'] כתב נשם מהרש"ל [בביאורו לטור] דאסור, וכן משמע מדברי השו"ע דלחץ לסמוך על סברה רבינו ירוחם מדהשמיט דעמו כלן בשו"ע: י אא אין עסקו עם הנשים. מ"י לדעת רש"י [קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יתיחד] מי שעסקו עם הנשים גרע טפי, ואסור להמחיד אפילו עם נשים רבות, ותוס' [שם ד"ה לא יתיחד] ס"ל אפילו אם אשתו עמו אסור להמחיד כיון שעסקו עם הנשים. אבל הרמב"ם [פכ"ב מאיסור"ב ה"ח] ס"ל מי שעסקו עם הנשים עדיף טפי, והיינו מ"ש בסעיף ו', ואפילו איש שעסקו עם הנשים אסור להמחיד, כלומר, דהוא אמינא דמותר להמחיד הואיל ועסקו עם הנשים, קמ"ל:

נכשרים (גם זה טור בשם הראשונים)

אחד עם נשים הרבה יאג"אסא אין עסקו עם הנשים (טור בשם רש"י).

צינוס ומקורות י קדושין פ"ד ס"י בא. יא קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יתיחד.

נפרישה [דרישה אות י"ב], מזה נחפשו המנהג הדגשים לוקמים עמהן מיעוט או מיעוט וטעמים עם העגלות ע"ל, משום [דכשתנטרף היא או המיעוט לנקצו תלך היא עם המיעוט, וז"ל [אחת ד'] כתב נשם מהרש"ל [בביאורו לטור] דאסור, וכן משמע מדברי השו"ע דלחץ לסמוך על סברה רבינו ירוחם מדהשמיט דעמו כלן בשו"ע: י אא אין עסקו עם הנשים. מ"י לדעת רש"י [קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יתיחד] מי שעסקו עם הנשים גרע טפי, ואסור להמחיד אפילו עם נשים רבות, ותוס' [שם ד"ה לא יתיחד] ס"ל אפילו אם אשתו עמו אסור להמחיד כיון שעסקו עם הנשים. אבל הרמב"ם [פכ"ב מאיסור"ב ה"ח] ס"ל מי שעסקו עם הנשים עדיף טפי, והיינו מ"ש בסעיף ו', ואפילו איש שעסקו עם הנשים אסור להמחיד, כלומר, דהוא אמינא דמותר להמחיד הואיל ועסקו עם הנשים, קמ"ל:

טורי והב

אין חוששין משום יחוד, צ"ל דבשלש נשים איירי, וכן (הוא) [*משמע] במגיד משנה*, אבל בסמ"ג [לאוין קכ"ו] כתב ג"כ כזה, והוא כתב להדיא אח"כ, אף שאיש אחד לא יתיחד עם שתי נשים עם שלש שרי, אי"כ אי איירי ב' נשים אפילו איש אחד שרי, וצ"ל דמ"ש אלא אי"כ אשתו של אחד מהם לשם, לא חשיב ליה כמו נשים הרבה עם אנשים הרבה, דהאי איש עם אשתו חשיבא כמאן דליתא לגבי אינך, וכמו שהשיג הטור כאן, (אלא) [*אבל] כשיש שתי נשים שאין להן אנשים ביניהם אז הוא שרי טפי [*ושרין] לכונ"ע, ג"ל, עכ"ל. וגם מו"ח ז"ל [נ"ב אות ג'] כתב דרובא ישי באשתו שמוחה. ולענין נראה שאין מקום כלל להך סברה דאיש ואשתו חשיבי כמאן דליתניהו, מאיזה טעם נימא הכי, דאדרבה אלו הוויין שומרים טפי, כיון דאינם בכלל החשד, ולמה יגרעו משאר אנשים ונשים שהם בכלל החשד. ומה שקשה ברמב"ם למה צריך דוקא אשתו עמו, הוא אפילו אשה אחרת שרי כיון שיש כאן ב' אנשים וב' נשים, לא קשה מידי, דודאי ס"ל לרמב"ם דב' נשים וב' אנשים נמי בכלל אנשים ונשים הרבה דקאמר בסופא להתיר, אלא דכאן אומר איסור כולל, דהיינו מה שהתחיל לומר לא תתיחד אשה אחת, היינו עם איש אחד, אלא דאח"כ אמר אפילו עם אנשים הרבה, והוא רוצה להורות להתיר אפילו באיש אחד ואשה אחת, וזוהי לא מהני תוספת אשה אחרת מעלמא כיון דהתחיל באיש אחד, ע"כ קמ"ל בזה דאפילו עם איש אחד יש היתר דהיינו באשתו עמו, ואם היה מסיים עד שתיא עוד אשה שם אפילו מעלמא הו"א דגם באיש אחד עמהן שרי, וזה אינו. ואין לומר אי"כ נטעה לומר דבאנשים הרבה אין היתר כי אם באשתו דוקא ולא באחרת, דבזה סומך על מה שכתב בסופא דאנשים ונשים הרבה, וזוהי נכלל גם ב' אנשים וב' נשים דמקרי הרבה, דאל"כ היה לו לכתוב אבל [אם] כבניהן ב' אסור, אלא ודאי דגם ב' קרויים הרבה, כן ג"ל ברור, ובהנכנס טרורו לתוך קושיא הג"ל כי אין כאן קושיא כלל: [*ג'] אא [אין] עסקו עם הנשים.

במשנה [קדושין פ"ב ע"א] איתא שמי שעסקו עם נשים לא יתיחד עמהן, משמע שיש חומרא בעסקו עם הנשים לענין היחוד, וא"כ צריך להיות בענין שלבגיו אחר יש היתר, ופירש רש"י שם [ד"ה לא יתיחד] דהיינו עם נשים הרבה דמותר באחר, והתוס' [שם ד"ה לא יתיחד] הקשו דהא אמרין בסמוך [שם פ"א ע"א] באנשים בפנים ונשים בחוץ דאסור אפילו בנשים הרבה, לכן נראה דהוה דחומרא ה"ל דאפילו אשתו עמו דאסור ברוכל שעסקו עם הנשים. אבל הרמב"ם [פכ"ב מאיסור"ב ה"ח] ס"ל דבמשנה דנקט עסקו עם הנשים הוא לרבותא, דאע"ג דהורגל עם נשים אסור ביחוד, כ"ש אחר, והוה מ"ש כאן בסעיף ד' [*ג'] אא [באן בשו"ע]: [*ג'] אא [באן בשו"ע]. והטעם דשמו יצטרך אחד מהם לנקצו ויתרחק מהם: כמ"ש אחר, והוה מ"ש כאן בסעיף ד' [*ג'] אא [באן בשו"ע]: [*ג'] אא [באן בשו"ע]. והטעם דשמו יצטרך אחד מהם לנקצו ויתרחק מהם:

ביאור הגר"א

דלממננס חד כו'. רלכ"ד [בעלי הנפש שער הפרישה]: יד. ויש מתירין כו'. רש"י פ"ב א' ד"ה לא יתיחד כפי פירושו שם:

פחתו תשובה

דבעינן בעיר שני כשרים דוקא ובשדה שלשה כשרים, היינו לאפוקי אם אחד ישראל פרוץ, אבל אם אחד ערבי לית לן בה משום דערבי מופעה פעה*, ומביא ראיה לזה מהש"ס [ב"מ ע"א ע"א], וסיים דאין איסור לשלוח אשה ובפרט פנויה שהיא דרבנן עם שני אנשים כשרים ועגלות ערבי בדרך, ע"ש. אכן דעת הגאון בעל גורד ביהודה ז"ל אין נראה כן, כמבואר מדבריו בגורד ביהודה קמא [אה"ע"ס ס"י ס"ט במ"ש שעברה על איסור יחוד שהיה בשדה ומה גם בלילה אפילו בכשרים בעינן שלשה, ואפלו אם נימא שהיה עגלות עמהם, מסתמא העגלות הוא אינו יהודי, ע"ש:

ראש פינה - עקבי הבית

ע"ש ובהמקנה [שם פ' ע"ב ופ"א ע"א], ואין להאריך כאן, אבל לא חיישין שמא ישאר כו'. י"ל, כיוון שישאר לבדו. ואפשר ליישב קצת כו'. אולי כוונה, לדעול נדחק לא חיישין שמא ישאר צמוד, דכשינא שחזירו הולך ילך ג"כ עמו, ומא"כ כשחזירו ילך והוא כבר נשאר לבדו גלל כונה, מו חיישין שמא ישאר אחד. ונוסעים עם העגלות כו' דאסור וכן משמע כו'. נלמנו כוונה הוה נהוג כן, והלוי נספר ע"י ארס [סנ"ח] למד זכות, דקמ"ל להלכה נכבד לא חיישין לפיכך רק משום אונס, אי"כ אף אם יתרחק השומר לא יתרחק כל כך שלא יעשה נשקפה ומפניה מיתרת הנכרי, וכ"ש האדלגה שהמלכויות מקפידות ועונשים ימ"מ כו', ע"ש. אבל מה שחשבו שנקמין עמהם קטנים וקטנות שאין להם דעת כלל עניין ואף לדבר אין יכולים, וזה דלוי חסור גמור הוא, ולרין להאירם על כן, ועל

מנהי עתהם לתקן הפירצה ולהרים משול מדבר העם, דלף הפירצה לא כין רק במיעוט שידעת טעם צילה ואינה מותרת עמה, וגם כזה הכ"ח אוקר כמ"ש נקמין, ועמנו כמ"ש לקמן סקט"ה, ע"ש ובה"מ סק"ד ומה שכתבתי שם. עוד נראה נהגין ששתי נשים נסועות עם עגלות, והנה אם הוא נכרי יש ג"כ היסור הנ"ל, דהא לפיכך לא חיישין נכבד רק לאונס, וכיון שאין ב' אף אם אחת מתרחקת מ"מ משמע נעקמה, אבל אם העגלות יהודי אינו יודע היסור כזה, דהוא דלוי לכונ"ע אסור אלא אי"כ המה שלש נשים לדעת ה"ס מתירין שהיה רמ"א, ונפטר שהעגלות ע"פ הכוונה צוה"ח כוונה הוה אינא מתקם אנשים שכשרים לדעת רמ"א: סקט"ה. והטעם ס"ל כו'. דעל קושיא רש"י ז"ל שהבאנו ב"מ סק"מ מילנו דקמ"ל אפילו אשתו עמו. ועיין בספר ע"י חרש [סקט"ה] הילך כשם שכתבתי [קדושין פ' ע"ב ד"ה מתירין לא יתיחד] לתקן דקמ"ל [דאפילו אם ילך עמו עוד אחד אסור, ואפילו נכשרים, דכיון דלעמו גסה כסא הו"ל כפרושים, וע"ש שדה דכריו. עדיף טפי כו'. דטרוה נמלמלו:

באר היטב

לוקמים עמהן מיעוט או מיעוט וטעמים עם העגלות ע"ל, משום [דכשתנטרף היא או המיעוט לנקצו תלך היא עם המיעוט, אבל כ"מ נשם מהרש"ל כתב דאסור, וכן משמע מדברי השו"ע דלחץ לסמוך על סברה רבינו ירוחם מדהשמיט דעמו כלן בשו"ע: י אא אין עסקו עם הנשים. מ"י לדעת רש"י [קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יתיחד] מי שעסקו עם הנשים גרע טפי, ואסור להמחיד אפילו עם נשים רבות, ותוס' [שם ד"ה לא יתיחד] ס"ל אפילו אם אשתו עמו אסור להמחיד כיון שעסקו עם הנשים. אבל הרמב"ם [פכ"ב מאיסור"ב ה"ח] ס"ל מי שעסקו עם הנשים עדיף טפי, והיינו מ"ש בסעיף ו', ואפילו איש שעסקו עם הנשים אסור להמחיד, כלומר, דהוא אמינא דמותר להמחיד הואיל ועסקו עם הנשים, קמ"ל:

ראש פינה - חלקת השדה

סק"ה. דמתניין לא אסרה כו'. דאחר משנה דלא יתיחד הג"ל [בסק"ה] איתא שם [פ"ב ע"א] משנה אחרת, מי שעסקו עם הנשים לא יתיחד עמהן, והקשה רש"י [שם ד"ה לא יתיחד], הא בלא"ה אמרין לעיל במשנה לא יתיחד איש אחד עם ב' נשים, ויתירין דהתם דוקא עם ב' אבל עם ג' מותר, ובעסקו עמהן אפילו ב' ויותר אסור משום שליבו גם בהם. חוששין משום יחוד כו'. דשמו ילך איש אחד מבפנים לחוץ. ושיטת תוס' והירוצם עיין לקמן סקט"ה [ובעקבי הבית סקט"ה]:

ס"ה. דמתניין לא אסרה כו'. דאחר משנה דלא יתיחד הג"ל [בסק"ה] איתא שם [פ"ב ע"א] משנה אחרת, מי שעסקו עם הנשים לא יתיחד עמהן, והקשה רש"י [שם ד"ה לא יתיחד], הא בלא"ה אמרין לעיל במשנה לא יתיחד איש אחד עם ב' נשים, ויתירין דהתם דוקא עם ב' אבל עם ג' מותר, ובעסקו עמהן אפילו ב' ויותר אסור משום שליבו גם בהם. חוששין משום יחוד כו'. דשמו ילך איש אחד מבפנים לחוץ. ושיטת תוס' והירוצם עיין לקמן סקט"ה [ובעקבי הבית סקט"ה]:

סעיף ו' טו נשים הרבה עם אנשים הרבה וכו'. המגיד משנה פכ"ב מהלכות איסורי ביאה דין מ' כתב שדין זה יוצא מהא דלמרינן [כתובות ד' ע"א] גבי חפץ, הוא יסן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים, משמע דשני אנשים לנד החפץ ושני נשים לנד הכלה, ומשמע דנבית אחד קאמר. ונאמנה כי ראייה זאת מלושה היא, דהא איכא לפרש דהאנשים והנשים ללו נשים דעלמא רק נשי האנשים. ועוד, החפץ והכלה הם איש ואשתו והם שמייה לאחרים, ואף דיש לחלק בין הכלה לאשה אחרת, מ"מ מניל לחלק וללמוד מזה קולא. ועוד, הא הרא"ש [מ"ק פ"ג ס"י ל"ח] מפרש דהוא יסן בין האנשים או היא ישינה

בין הנשים, כמבואר ביו"ד סימן קל"ב [סעיף ד' בהג"ה, ועיין ב"י שם סוף הסימן ד"ה כתב הרא"ש]. עוד יש לנקדק לנצרי הפוסקים דק"ל דקתם אנשים כשרים הם ואפילו אשה אחת עם שני אנשים שרי וצפרוים אפילו עשרה אסור [מדכסמון הנג"ה לפני זה], אם נשים הרבה שרו עם הרבה צפרוים, או נמא כיון דצפרוים הם אסור אפילו עם הרבה נשים, וכן הסביר נטמנה, וא"כ אין נפקותא לדין זה רק לעת הרמז"ס [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח, ציונים ומקורות יב] לשון הרמב"ם פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח.

ציונים ומקורות יב] לשון הרמב"ם פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח.

לביין האנשים. לעת רש"י [קדושין פ"א ע"א ד"ה ונשים בפנימי וד"ה איפכא] אסור אף בלא פירשה, דחיישין שמה מכנס ולא ירגישו:

נחלת צבי

סעיף ו' טו נשים הרבה בו. כן כתב הרמז"ס פרק כ"ב מהלכות איסורי ביאה [ה"ח]. דברי הרמז"ס נראה צעני [דפשוטים הם, דמתחילה כתב דלא תמיד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה עד שמהא אשתו של אחד מהם [שם], ולהורות על דלא צענין שיהיו הכל עם נשותיהן, אלא אפילו בנאח מהם סגי, ואחר כך כתב דנשים הרבה עם אנשים הרבה אין זו משום יחוד אפילו אין נשותיהן עמהן כלל, ועיין מ"ש מ"ו ו"ל [ב"ב אות ג']]. ה. היו האנשים מבחורין. פירוש, כגון שני נשים זה לפניו מזה ונשים צפוניו ואנשים צפוניו, או נהפוך: ט. ופירשה אשה אחת בו. כן כתב הרמז"ס שם. ונראה דנא להורות דאף על פי דמותר להמיר נשים הרבה עם אנשים הרבה, מכל מקום כשהן צעני נשים ופירשה אחת מהן והיא יש לאסור, דמאי מהני בזה שרצים הם, כיון דסוף סוף פירשה בו. וכתב ב"י דמלשון הרמז"ס משמע דוקא בפירשה הוא דחיישין, אבל כל זמן שלא פירשה אין חוששין משום יחוד, אבל מפירש"י פרק עשרה יוחסין [קדושין פ"א ע"א ד"ה נשים בפנימי וד"ה איפכא] מבואר שאינו כן, שאף שלא פירשה חוששין שמה יכנס לשם, ע"ש. ולפירש"י [שם פ"ב ע"א ד"ה לא יתיחד] סביר דהיכא דאין עסקו עם נשים מותר להמיר היכא דיש נשים יותר משנים, נראה דדין נמים איירי שהיו צבית אחד רק שני נשים:

אחריו לאפירש"י מאיסורא, משא"כ באם הנשים בבית החיצון לא ירגישו ואחריו כיון שהמהלך הוא שם, וכן אם תפירש אחת מן הנשים לבית החיצון ולא יהיה שם באותו פעם רק איש אחד, מירתת לקלקל, שמה תבוא עוד אשה אחת מבית הפנימי כיון שהמהלך הוא שם, ובשמי"ש נשים יש איסור. ולשון אחר הוי גריעותא באנשים בחור ונשים בפנים אם יבוא שם איש אחד מבית החיצון ולא תהיה שם רק אשה אחת באותו פעם לא יהיה עליו מורא לקלקל, כיון שבני החיצון אין להם מהלך לבית הפנימי. ואנן קי"ל בתרווייהו לחומרא, דגם כה"ג אסור היחוד כמו שאוסר בשאר מקומות, הן באנשים מבחורין הן בנשים לחור. ועפ"ז נבאר ג"כ דעת רש"י [נ"ה ונשים בפנימי וד"ה איפכא] שכתב על האנשים מבחורין שאין חוששין, שהחיצונים אין להם דרך לפנים ואין יתיחד איש אחד עם הנשים, אבל הפנימים יש להם דרך לחור, הילכך אנשים בפנים ונשים בחור חוששין שמה יצא אחד

באר הגולה

סעיף ו' טו מהא דהוא יסן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים, כתובות דף ד' ע"א. מ. מיתמא דרב כהנא וצרימא, קדושין דף פ"א ע"א.

סעיף ו' יא ופירשה אשה אחת לבין האנשים. היינו, להרמז"ס [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח] איירי בנשים או צפרוים, ולהרא"ש [קדושין פ"ד ס"י כ"א] איירי צפרוים. ורש"י [קדושין פ"ב ע"א ד"ה לא יתיחד] דממיר איש אחד עם נשים הרבה, צ"ל דאיירי כאן בנשים דעסקיהם עם נשים. וצ"ח [אות דין] כתב, כשהם יושבים צעני חדרים אסור, משום דחיישין שמה ילך אחד מהם צהנא לחוד שיוצאות הנשים, אבל כשממיר יודעים דהוא צניעין או משמרים זה את זה, ומילין זה ילל לשיטת רש"י [שם פ"א ע"א ד"ה ונשים בפנימי וד"ה איפכא], אבל הרמז"ס [שם] והטור והמחנך כתבו, ופירשה אשה אחת

[וכו'], משמע, אפילו אם ידוע דפירש אחד בין הנשים מ"מ אסור, צ"ל כמו שכתבתי. והנה פרוים עם נשים הרבה, כתב בנ"מ [ספ"ט] אפשר דאסור, לפ"ז צ"ל [ד]סעיף זה לא איירי צפרוים. והא דלא הגיה כלום הרב רמ"א, משום דסמך למה שכתב בסעיף הקודם:

הסביר נטמנה, וא"כ אין נפקותא לדין זה רק לעת הרמז"ס [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח, מקור דברי המחבר לעיל סעיף ה']]. ופירשה אשה אחת לבין האנשים. לעת רש"י [קדושין פ"א ע"א ד"ה ונשים בפנימי וד"ה איפכא] אסור אף בלא פירשה, דחיישין שמה מכנס ולא ירגישו:

טורי זהב

סעיף ו' [ד] נשים הרבה בו. מבואר בסמוך לעיל [ספ"ג] דאפילו שנים מקרי הרבה להרמב"ם: [ה] היו אנשים בו. בגמ' [קדושין פ"א ע"א] איתא ב' סבירות בזה, סבירא קמא דאנשים מבחורין עדיף, וסבירא שניה דנשים מבחורין עדיף, וקי"ל לאסור היחוד בתרווייהו. והקשה בדרישה [אות ט"ו] דמשמע דאשה אחת בין הרבה אנשים חוששין משום יחוד, והא סבר הרא"ש [שם פ"ד ס"י כ"א] דאשה בין הרבה אנשים מותר בכשרים, ורש"ל תירץ דההיתר הוא בכשרים כ"ר חנינא, ולדין לית לן כשרים כאלו, וקשה דהיינו להרמב"ם [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ח] כמו שזכרתי בסמוך לעיל [ספ"ב], אבל לשאר פוסקים דהיינו הרא"ש דמותר קשה ותירץ בדרישה דכאן מיירי בפרצנים, ועוד האריך לתרץ קושא זו. ומר"ח ו"ל [ב"ב אות ה'] בקונטרס אחרון [תירץ שיש חילוק בין [*ב'] בתים לההיא נע"ח דלעיל ביחוד עם אנשים הרבה. ואינו מכיר בחילוק זה כלל. ולי נראה לתרץ בדרך זה, דבגמ' איתא בלשון זה, אמר רב כהנא אנשים מבחורין ונשים מבפנים אין חוששין ליחוד, אנשים מבפנים ונשים מבחורין חוששין משום יחוד, במתניתא תנא איפכא, אמר אביי אגן נעביד לחומרא. ויש לפרש מימרא זו בדרך זה, דודאי כל זמן שיש נשים הרבה או אנשים הרבה אין איסור יחוד כמו בעלמא, אלא דהכא קאמר בענין יחוד קודם המסקנא, דחד לישנא ס"ל דאם יש אנשים בחור ונשים בפנים יש בזה מעלותא, דהיינו אף אם יפירש איש אחד ויבוא לפנים, יש עליו מורא לעשות עבירה, [ו]אף אם יבוא לפעמים שחיה בפנימי רק אשה אחת ויש בזה איסור יחוד בעלמא, כאן אין איסור, כיון דמירתת שירגישו בזה ההולך לבית הפנימי, כי מה יש לו שם לעשות, וילכו

עיי' מהלך
בדברי
המהלך
בבאר
הרמב"ם

ביאור הנ"א

סעיף ו' טו. נשים הרבה בו. שם [קדושין פ"א ע"א] נמניתא מני איפכא, ועיין רש"י שם [ד"ה איפכא]: טו. היו בו. שם אמר אביי כ"ר:

פתחי תשובה

סעיף ו' ה. נשים הרבה עם אנשים הרבה. כתב בספר ברכי יוסף [אות ג'] דוקא תלתא בהדי תלת, אבל תרי ותרי אסירי, והיינו דוקא בסתם בני אדם, אך בפרצנים יש להמיר גם בשלשה עם שלש, ע"ש:

ראש פינה - עקבי הבית

סקי"א. או בכשרים כ"ר. ולהרמז"ס האלמא ליכא דיעא דנשים כמ"ס לעיל סוף סק"מ, ע"ש [בב"ש ובעקבי הבית]. דאיירי כאן כ"ר. דכנס או איש אחד לבין הנשים. לשיטת רש"י כ"ר. דגמ' ליכא רק נשים מבחורין כ"ר ש נהם משום יחוד, וצ"ל דהיינו דחיישין שמה ילך אחד צהנא, משא"כ כאן כתב ופירשה, משמע דידוע כנר שפירשה. ולפ"ז צ"ל כ"ר. ר"ל כמ"ס נח"מ סוף סק"ט. והא דלא הגיה כ"ר. להעדה שכתב בסעיף שלפני זה אין איסור. ועיין צ"ח [שם ל"ג ע"א דרפי ה"ר] שהקשה על הרמז"ס דלשעמיה למה לרין למה זה:

ראש פינה - חלקת השדה

סק"ט. תחתן והכלה הם איש ואשתו. והמה משמרים זה את זה כנ"ל [סעיף ג' ה"ה], ולכן שוב הם שמייה לאחרים. או היא ישינה כ"ר. לכאורה דוקא קושא מתורצת בחברתה, דהרמב"ם [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"א] לא ס"ל בזה כהרא"ש רק כהראב"ד שהביא הרא"ש שם דדוקא בענין תרתי, וא"כ קשה לו למה לא סגי באיש אחד ואשתו הוא לתתן והיא לכלה, אלא ודאי דמיירי באנשים ונשים שאינם נשותיהם, וכ"כ בספר עצי ארזים [סק"י ע"ש]. וא"כ אין נפקותא כ"ר. ר"ל, דלדברי הפוסקים מאי אריא נשים הרבה, הא אפילו אשה אחת מותרת עם כשרים אפילו עם ב' לבד, ואם הם פרוצים, או אפילו שניהם הרבה אסור, רק לרבירי הרמב"ם דאשה אחת אסורה עם אנשים הרבה, קאמר דהרבה נשים מותר, ומיירי בסתם אנשים לא בפרצנים. ואף דלהרמב"ם סתם אנשים לאו כשרים הם וכמ"ש בב"ש סוף ס"ק ח' ע"ש, מ"מ דינו של הח"מ כאן מ"ש וכן הסביר נטמנה לאסור, היינו בפרצנים ידועים אבל לא בסתם ומכ"ש בכשרים:

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

ג. נסיעה עם אשה במכונית.

ליסע יחד עם אשה במכונית (קאר) לכתחלה ודאי אין להתיר דאף שעיקר נסיעתם תהא על הדרך הגדולה ששם נוסעים אף בלילה הרבה אינשי במכוניות אבל הא אפשר להסב מן דרך הגדולה לדרך קטנה, ואף ביום אולי יש לחוש שיניחו המכונית על הדרך ויתרחקו מן הדרך במקום שיש אילנות שיהיה מקום סתר לבועלה, וכ"ש בלילה דאפשר שיש לחוש גם שיבעלנה שם במכונית גופה. אבל בשעת הדחק כגון שצריכה אשה משכנותיו ג"כ ליסע למקום שהוא צריך, או כשאשה אחת שהולכת בדרך מבקשתו ליכנס במכונית כמו שאירע כזה הרבה פעמים במעונות הקיץ שאם לא יכניסנה למכונית יאמרו עליו שהוא צר עין ואכזרי, וכשהן נכריות איכא בזה גם משום איבה יש להתיר, משום דמשמע דאין חוששין מדינא לשמא יטה מן הדרך בכשרין אלא שמא יתקוף היצר ויעברו במקום שנמצאים, ועיין בב"ש סימן כ"ב סק"א במחלוקת הרי"ו ומהרש"ל, ומשמע קצת שפליגי בזה. ובשעה"ד יש לסמוך על הרי"ו דכן משמע שסובר הפרישה עיין שם, דלכן ליסע במכונית בשעה"ד יש להקל כדכתבתי.

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן צא

כא. יחוד עם אשה מעוברת שהגיע זמנה ללדת

שלו' וישע רב לגיסי יק"ר הגאון מוה"ר אברהם הלוי הורביץ שליט"א מח"ס "דבר הלכה".

אחדשה"ט וש"ת באה"ר עיינתי בדבריו החשובים, ובעיקר הדין שפיר נראה דאין לחדש מעצמנו שאינה ראוי' לביאה באותה שעה, אך יתדותיו מדברי רבותינו לענ"ד הן קלושות, דאף שהגמ' בשבת קכ"ט ודאי מיירי כשילדה מתוך אותם הסימנים אפי"ה שפיר כתב הנחלת שבעה בסי' ט' דלענין חומרת נדה יש לחוש לפתיה"ק = לפתחת הקבר = גם להרי"ף אפי' בסימן אחד אף על גב שלמעשה אין לנו שום נ"מ כי אם על אופן זה שהצירים פסקו אח"כ ובפרט דאיכא נמי נ"מ לענין שלא כדרכה, וגם נלענ"ד דכיון שעיקר איסור נדה הוא בכרת ממילא הוא דאסור גם בחו"נ ושאר עניני קריבות אשר לדעת הרמב"ם בפכ"א מא"ב לוקה עליהם מה"ת, משא"כ לענין איסור יחוד אף על גב דאסור גם עם פנוי' דליכא כלל כרת או עם עכו"ם מ"מ פשוט הוא דלא גזרו על יחוד אלא משום חששא דביאה כדרכה ולא על עניני קירוב או על שלא כדרכה [סגנון דברי הנחלת שבעה לענ"ד צ"ע שהרי כתב דהא דמצריך הרי"ף ב' סימנים הוא רק לענין שבת משום חומרא דחילול שבת משא"כ לענין איסור נדה וזה תמוה דאיך אפשר להקל בפקו"נ שגם ספיקו דוחה שבת ולהחמיר בנדה, רק נראה בכוונתו דאף שסובר הרי"ף דסימן אחד לא חשיב עדיין תחלת לידה מ"מ לענין נדה שפיר יש לחוש גם בסימן אחד דשמא ראתה טפת דם], ועכ"פ נלענ"ד דמ"ש הפלתי בסי' א' קצ"ד סעי' א' דבאותה שעה יש לבעל להזהר בה, כוונתו גם על עניני קירוב ואיסורו הרבה יותר חמור מעונת וסתה דשרי בקריבות. גם נראה דבלא"ה יש לחוש לאיסור יחוד הואיל ומצוי מאד שהצירים נפסקים ואז הרי היא ככל הנשים ולכן אסור להכניס עצמו למצב כזה של יחוד עם אשת איש. [חושבני שצריכים לדעת שאם נפסקו הצירים באמצע הדרך על אופן כזה אשר אילו היתה כעת בביתה לא היתה חושבת כלל ללכת לביתה"ח דבכה"ג בשבת חייבים באותו זמן לעצור את המכונית ולהכנס לבית הסמוך ולא להמשיך לנסוע בשבת].

אך יש לדון דאפשר שגם בכה"ג דאין בעלה בעיר מ"מ אפשר דיש לסמוך בכגון דא על החלונות שיש במכונית דחשוב כפתוח לרה"ר ואפי' בלילה ובמקום דלא שכיחי אינשי מ"מ אין לחשוש שיעצור את המכונית לעשות איסור דמסתמא הוא חושש ודאי ממכוניות אחרות אשר כרגיל הן מצויות בכל הכבישים והם הרי יכולים לראותם ואם משום החשש דשמא יפתנה ויעביר את המכונית למקום אחר הרי בכגון דא ליכא כלל איסור יחוד וכמו שמעיקר הדין מותרים איש ואשה לעמוד זמן רב על יד חלון הפתוח לרה"ר אף על גב שהבית לגמרי סגור ויכול לדבר עם האשה כל מה שירצה וגם יכול לפתותה לעבור למקום סתר שהוא ממש באותו בית, והיינו משום דאזלינן בתר השתא דליכא חששא וה"נ גם כאן וצ"ע, ונא לעיין בזה.

יז. וכן להתייחד בלילה אפילו בעיר בעיני ג' אנשים אפי' בכשרים (ב"י בשם הראב"ד) לשון רמ"א. וכ"פ תאחרונים (החכמ"א והחזק"א) ועם ג' אנשים שרי אף כשכולם ישנים בחדר אחד (כ"א במראב"ד ובאחרונים).
ודוקא משעה שדרכם לילך לישון בעיני ג' אבל עד שעה זו דינו כביום דשרי שני אנשים עם אשה אחת (כ"מ מהחזק"א) ונראה דאם האנשים באו רק לביקור ע"מ לחזור לביתם לישון דינו כביום (וכ"פ לטאורא מהראב"ד) ונראה דהמתירים בסעיף ה', ובסעיף י"א הג"ל ב' אנשים, מ"מ בלילה מודו דבעיני ג' (י"ח).

יח. איש הידוע שרודף אחר אשה מסוימת לאנסה אסורה לישון עמו בבית אחד אף שישנים שם עוד שני אנשים (צ"צ אהר"ח) (י"ח).

זכ"ס הגר"מ ז"ל וצ"ח ד' הגכ"ה נ"ד דכתבו עוד ר"ח לזה. ונראה דמתירים לישון אף בחדר השוק, דסתם שניה צריכה היינו צאפילה.

מש"כ דדוקא מהשעה שדרכם לילך לישון והיינו אף משעה שדרכי של אחד האנשים לילך לישון, אבל עד שעה זו מתירים שנים, כ"א צחצח"ס לענין חינוך שומר לעיל סי' ד' הגכ"ה נ"ע וצ"ח לכתוב מהפנים מחירות שהבחנו שם דלא חשש שמה דדמך הילדה, וכ"ש כחן דצני דעה וכשרים יניחו דידאי מותר עד שעה זו. ולפי"ז כ"ש אם שני האנשים באו רק לביקור אלל האשה ויחזרו לביתם לישון דמתירים נכתיבה ולא היישיקן שמה ירדס אחד אלל כשלקח ואפשר אף אם ירדס צורה כזו מירחתי ממנו שיתעורר מיד, וכ"מ מלשון הראב"ד שכתב אלל צלילה לא יסן עמך דהיינו שקוצב את עצמו לישון שם, וכן מוכח נמי מדין דכלל שפ"ג שמשויס אליו את דינו צדד נד וכ"ש בג"ל, דשם מסתבר כה דצניקן אנשים וגם זה רק אם הולכים לישון, אבל אם עדיין יושבים ימשוחזים אף מאוחר צלילה מסתמא מותר רק צשמירה אחת. וקל"ה דאי נמי מבחצ"יט כוצא לעיל צסי' ג' הגכ"ה כ"י עיי"ש ולא חשש שמה ירדס (שם כ"ו ד' שעות צלילה) זה שצריך לילך לביתו הנמצא צפנים ותו יחזור דינו כפנימי והל"ן.

ואפשר דלמתירים אף צשדכ צ' אנשים כג"ל צסי"צ מותר גם צלילה צ' אנשים דכה דהמור צלילה יותר מציוס לענין יחוד עם אשה דעלמא (לחפוקי מכלל שפ"ג, דשם כ"ו הש"ש ע"י וכדכחצ הראב"ד) לא מוזכר צסי"ס וצשאר הראשונים רק ה"א צבראב"ד השו לילל לצדק ולפי"ז למתירים צדק אפשר דכ"ה צליה וצ"ע. ועיין לעיל צכגכ"ה צ' דכבחנו את הצצ"מ דכתב למתיר צ' צדק משום דלא חיישיקן שאלה יצטרך לצרכיו וצ"ע מה כונתו, ועיין צדרישכ שכתבנו לעיל, וצמבר"י כוצא לעיל צסי' ח' הגכ"ה ז'.

ומש"כ למתירים צסי"ה, כתבנו כן צהגה"ה י"צ עיי"ש, ומש"כ עוד ולמתירים צ' אנשים צסי"א כתבנו כן צכגה"ה ע"י ועיי"ש הלוקי דינים צאריכות.

(יח) ז"ל (מלוציטש) חאצכ"ע ח"א סי' ל"ט עיי"ש צאריכות צכל צחצובה, וכן עיין צבצני נא חאצכ"ע"י ח"צ סי' ל"ז לענין אשה צצעלה קנא לה מפלוגי שחסורה לישון אחו צחדר אף שישנים שם עוד כרצה אנשים ולעצמי שם דליסור יחוד משום אונס וכה דמותרת לישון צלילה עם אנשים משום שיחפורו כשירצה אחד לאונסה כסצרת הדרישה שכוזא צהגה"ה הקודמת, אלל כשקנא לה דכחשש משום רעון, חסורה אפי' עם כרצה ישנים ע"כ. חמנס לידון דכחשש ציחוד משום פתוי ואעפ"כ מותרים ג' אנשים עם אשה צלילה, אפשר דכ"ה צקנא לה וצ"ע צזה.

(יז) הראב"ד צצכ"א צשער כפרישכ כתב וצ"ל: כנה שפ"י וכ"ה נא סני ל' צחדא מנייכו, חנא שצריך לכיות צצית אנשים וגם, יכוא יסן צלד אחד צין האנשים וכה יכנה צלד כשני עם כנשים, נמלא כיחוד כזה המור יותר מיוחד של ח"א שכה מתייחדת עם שני אנשים, חו ח"נה מתיוחדת עם צמכ עד שיכיו שם אנשים וגם ובעצם מפני שכה אשתו וכיור מקטרג עליה, וי"א לענין יחוד עם אשה אחרת כמו כן ככ"ג צעיק עפי וכי חמריקן דאשכ אחת וכי דכני"מ ציוס אלל צלילה לא יסן עמך צצית אחד עד שיכיו שם ג' כשרים מפני שכה דומה לדרך וכי וככה נמי חיישיקן דנמא דלנאים חד מיניכו חיתפר חד ועציד חיסורה ומסתצרה כותי, מיכו שמירת נשים (דכיינו היא יכנה צין כנשים כמו צכלל) נא צעיק כלל ממשכ דר"י שכלך כוא ותלמידיו לפדות ריכח אחת וצלילה כשכיצה חחה מרגלותיו פכ"ל. כשתיקו כצ"י צסי' כ"צ חמנס צמקוס "חיתפר" חד וכי, חיתא שם "חז"ל" חד וכי.

ונראה דגם לג"ה צצ"י מיירי צצ"י צמקוס שקצבו את עצמם לישון וכש"כ לא יסן עמך וכי וכן כר"ה מר"י וכו', וכן מכה דכשה דין זה לכלל שפ"י וכי דמיירי לישון צלילה צחדר אחד, חנא צצ"י ככוכ דחיישיקן שאלה ירדס לפני הצירו וכשני ישר פר עדיק, וגגורסתו כהשש שאלה יתעורר לפני הצירו והיינו כן, ולפי"ז כיכה שיש ג' אנשים שאלה מכה ידאי יצצנס וילך צחמנע צלילה, דאסור לכס לישון עם האשה, משום שחיישיקן שאלה מכשאלים יתעורר לפני הצירו ייכיה ציחוד עם האשה. ותמכיס מאל דצרי כדריכ צסי"ק ד' שמפרש צבראב"ד כשתחיקו כני צצ"י דכיתרו צג' רק כשמחכונים לבית כרים, אלל כשמחכונים לישון חסורים אפי' יחד מג' ע"כ. אלל כפרישכ צעלמו כתב שם דמככנו אף לישון צחדר אחד. (מש"כ עוד שם עיין לעיל צסי' ד' הגכ"ה ל"ד, וצסי' ח' הגכ"ה י"א צדיכ ומכרש"ל וכו').

ופסקו כרמ"א כפרי צקדושין ד"פ ע"צ צתוס ד"ה ר"ש וכו', וכצ"ה צסי' כ"צ ד"ה חן ממנן וכו', וכצ"ש צסי"ק ע' והכמ"א צכלל קכ"י, וכן שאל האחרונים צניכס חשוצי כצית יכודכ (מכגרי עיי"ש ז"ל) צחצכ"ע סי' י"ג וכצ"ל מלוציטש צחצכ"ע ח"א סי' ל"ט ומיירי שם אף לישון יחד צחדר אחד דמותר עם ג'. וכן כצית שלמכ צחל"ה ח"א סי' כ"ח כתב: הראב"ד כולא את דינו דצעיק ג' צלילה מחתן דכוא יסן צין אנשים והיינו שנים חון מכחתן רק דשמירת נשים לא צעיקן רק לכלל, וככי קיס לכו לש"ס דאף אם יסנו שניכס חון מכחתן חן חיסור יחוד דהושב שמה יקן אחד מכה, משא"כ אם רק אחד עמו חיישיקן שירדס ואם יסן לא יתעורר ומירתח ע"כ. וכ"פ מדין כחז"ל דצעיקן ג' אנשים צלילה ולא מותר אף לישון צחדר אחד (כוצא לעיל צסי' ח' הגכ"ה י"א). וכן עיין לעיל צסי' ג' הגכ"ה ל"ד

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

יד. במחלוקת רש"י ור"ת ביחוד עם הרבה נשים.

במחלוקת רש"י ור"ת בסוף קידושין (פ"ב ע"א) ביותר משתי נשים שלרש"י ליכא איסור יחוד למי שאין עסקיו עמהם ולר"ת איכא איסור יחוד ואפילו עם הרבה נשים ולמי שעסקיו עם הנשים אסור אפילו אשתו עמו, ולהרמב"ם פכ"ב איסור"ב ה"ח אסור אפילו עם הרבה נשים לכו"ע כר"ת ובאשתו עמו מותר לכו"ע אף למי שעסקיו עמהם. ולדינא יש להורות כהרמב"ם כדכתב המ"מ אחר שהביא פרש"י וכתב ויש בזה עוד פי' אחר שמשמע לי שכוונתו לפי' ר"ת, וגם הר"ח שהביא הרא"ש סובר כוותיה שדבריו דברי קבלה, וגם הר"א אלחנן במרדכי מפרש וסובר כן, ומה שכתב הרא"ש בטעם רש"י מהא דא"א לו לבעול כולן, וצריך לומר בטעמו אליבא דרש"י דשתי ביאות אפשר זה לרובא דאינשי כדמשמע בנדה דף ט' ז ע"ב דלר' יהושע שאמר רואה אני את דברי ב"ש שצריכה לבדוק על כל תשמיש א"ל תלמידיו רבי כמה הארכת עלינו שפשוט שהוא משום שיצטרכו להמתין זמן קטן מלבעול, אבל יותר משתי ביאות לא אפשר אלא ליחידים בריאים ולא חשו לאסור בשביל היחידים. אבל ר"ת והרמב"ם סברי דשייך לאסור בשביל היחידים שמצוי גם בשלש וארבע ביאות וממילא לא שייך גבול דהא איכא גם בעלי תאוה כאלו דליכא גבול כהא דזמרי בסנהדרין דף פ"ב, ואולי אף שאינו יכול לבעול אינו חושש שתגלה אותה שלא נבעלה מאחר שגם היא היתה רוצה וכדחזינן שגם רש"י אוסר למי שעסקיו עם הנשים אפילו עם כמה נשים, אלא דרש"י סובר דיחשוש שמא לא יחפו על אינש בעלמא דאפשר שלא יבואו עוד פעם בעלמא ביחוד עמו, אלא דווקא רוכל דרגילי כולהו ומזדמן טובא, ור"ת והרמב"ם סברי דיש לחוש גם ליחוד עם כולהו דאין דרכן של נשים לגלות דברים אלו מאחר דאפשר ליארע זה גם עמהן, עכ"פ איך שנימא בטעמן יש להורות כהרמב"ם והמחבר.

Optional שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה

כ. יחוד בלילה עם שלוש נשים.

בשלש נשים לרש"י ודעימיה בסוף קדושין דמותר להתייחד, אם הוא כדין אשה עם שני אנשים (בסעיף ה') להמתירין שהוא רק ביום ולא בלילה ונצריך בלילה דוקא ארבע נשים דשמא תישן אחת, הנה לא ידוע לי בענייני ראייה ע"ז מגמ' ורבותינו הפוסקים. ומסברא אין למילף ג' נשים משני אנשים דהא בג' נשים ותישן אחת הרי יצטרך לבעול השתים שהוא זמן מרובה יותר מזמן שתי ביאות לפי הזמן שאיתא בסוטה (דף ד' ע"א) דלר"ע הוא זמן סתירה כדי לצלות ביצה ולגומעה וכן נפסק ברמב"ם פ"א דסוטה ה"ב דהלכה כר"ע שלכן אף שני שיעורים כאלו הוא זמן מועט, דהא זמן ההוא הוא רק שיעור סתירה משום דנאסרה גם בהעראה ואפשר דלא הספיק יותר, אף שלפרוש אחר שהערה הוא דבר שלא מצוי, בין מצד הבעול כמפורש בסוטה דף ט' ע"ב בשמשון על הקרא ותאלצוהו שא"ר יצחק דבי ר' אמי בשעת גמר ביאה נשמטה מתחתיו ופרש"י משום דאז תאות האדם מרובה, ובין מצד האשה כמפורש בכתובות דף נ"א ע"ב דאמר רבא כל שתחלתה באונס וסופה ברצון מותרת לבעלה ישראל מ"ט יצר אלבשה ופרש"י משום שהתאוה שלה בגמר ביאה הוא מרובה שקשה טובא לפרוש עד שנחשב זה כאונס ואיפסק כן ברמב"ם פ"א מא"ב ה"ט וכתב הטעם שמהתחיל לבעול באונס אין בידה שלא תרצה שיצר האדם וטבעו כופה אותה לרצות, ולכן ודאי לא יפרוש מן הראשונה עד שיגמור הביאה ויצא השל"ז = השכבת זרע = ממנו שאף איש בריא יצטרך לחכות קצת זמן עד שיוכל להתקשות, ולזמן גדול יירא שמא תיקץ האשה השלישית משנתה, ולכן לא יתחיל לבעול אף את אחת מהן שא"כ אף בלילה סגי בג' נשים בעיר, שלכן כיון שלא נאמר בג' נשים שאיכא חלוק בלילה מביום יש להתיר להמתירים יחוד עם ג' נשים גם בלילה. אבל מ"מ כיון שאין ע"ז ראייה ברורה אין לסמוך ע"ז אלא בשעת הדחק, אף להסוברים כשיטת רש"י.

ואין על מעשה אונס שם עברה גמורה להמית עליה ב"ד, ומ"מ אם לא היה מקושה ונתקשה וצא על הערה כדי להגלל ממיתה חייב מיתה כיון דדיונו ציהרג וא"י כשמתקשה לדעת חשיב כמעשה גמורה להיות מומת ע"י, אבל הרשב"א חולק על זה דגם זה חשיב אונס ואין מומת ע"י, ומימרה דרצא צהדיקורו, אמנם מש"כ המ"מ שדעת הר"מ שהוא מומת צנתקשה ל"ע דדברי הר"מ מתפרשים צפשיטות צהדיקורו וכמש"כ לעיל.

סימן לד

א) קדושין פ"א א' צמחיתא תנא אפכא, נראה דנשים מצפונים וא"ש אחד בחזן מורה ר"כ דאסור ולא משים דלמא תלחא הכשים לחזן אלא דחשיב יחוד גמור כחדר אחד, ודוקא בשנים בחזן דאי השנין כחדר אחד מותר, ואפ"ה באנשים צפונים אסור כיון שדרך פתחון לחזן חשיב כחדר אחד וגרע מחדר אחד דבכא יכול אחד ללאת ואין חדרו משמרו [ואין טעם ר"כ דלמא יטערך ללאת דאפי' אם צדעתו ליזכר שלא ללאת עד שתלחא הכשים אסור דחשיב השתא יחוד] וצ"ה סבר ר"כ דנשים בחזן מותר דלא חיישינן שמא יצא לפנים כמו דמותר צפתה לר"ה אפי' דבידו לנעול הדלת לא חיישינן שיגעול, ומאן דאסר סבר דכיון שאין דרך פתח הנשים אלא עליהן תקיף ילכו וחשיב כחדר אחד, ויש לנ"י אם אין כאן פנימי וחילון אלא שניהם יש להם פתח לחצר וגם יש פתח צנייהן אי חשיב יחוד ואם ניצא דזה לא חשיב יחוד שרי אף אם איש אחד בחדר זה ואשה אחת בשני, ואפי' דכשאיין פתח צנייהם ודאי שרי ולא חיישינן שיכנס לביתה דרך חצר, מ"מ כל שפתח פתוח צנייהם תקיף ילכו עפי, ומהא דנקט בכא פנימי אין ראי' דר"כ לא אסר בשנים כיון שיש להם דרך לחצר ודאי כשיכנס לחדר האשה חדרו חשודו, וכן למאי דתנא צמחיתא י"ל דצ"ה להם דרך לחזן לעולם אסור דלמא יכנס לחדר וחדרו אין רגלו מלוי לבא, וגרסא דאין צ"ה כח לאסור כיון שלא הוצרך צנא, וצפשונו נראה דנשים בחדר זה ואנשים בחדר זה ויש לכל אחד דרך מותר ואין זה בכלל מה שאמר אצ"י אכן נעצור לחומרה, וא"כ אף בנשים אחד בזה ואשה אחת בשני מותר.

ב) ויש לעי' בנשים אחד בחזן והיא צפונה אי מהני נפילת דלת מצפונים דנראה דלעולם חיישינן שהוא שוכר אותה כדאמר בעלמא משוק של זונות אחת למד, ונראה כן מעובדא דרב ציבי דאמר שקולו דרגא מחותי ציבי ואכתי ליחוש שהיא תעלה אליו שחטמיד דהרגא ע"י עממה או ע"י אחרים ונ"ע.

ג) ירד סי' קצ"ב והמנהג ליקח קטן כר, הנה דעת הראב"ד דלר"ך צ' שמירות ודעת הרא"ש דאז קאמר, והא דמותר עם נשים לחוד והלא בעלמא אין אחד מחייד עם הנשים בכא אשתו משמרתו וממילא האחרת שומרתו, ולדעת הראב"ד החמירו הכא חכמים ביותר, והנה נחלקו ראשונים ז"ל אם אנשים הוא דוקא שיהא שנים בלעדו דצהב"מ כתב מיעוט אנשים שנים וצ"מ כ' צ"ס המרדכי דצח סגי, וצ"ן אנשים היינו הצעל וחד עמי, וגרסא דלדעת הרא"ש דסגי צח שמירה, אפי' אם נימא דצעינן שנים זולתם, מ"מ אם אחד עם הצעל ואחת עמה סגי, שהרי יש כאן שנים שמשמרים אותם, ואם נימא כדעת המרדכי דסגי צח ובעל צח ילאנו דעת הראב"ד שהרי יש כאן צ' שמירות, אלא אם ננקוט חומרי תרומה דצעינן צ' שמירות וצכל שמירה שנים עדיין לא ילאנו צמחבגו, ולא נהגו להחמיר כולי האי, ובקלור כה"כ צגגליון כ' צ"ס שאין המנהג מן הדיון, דס"ל דהרא"ש לא חלק על הראב"ד צכלה שפי' ולא נראה לחלק בין אצילות לפ"י דהא תרומה כהדדי תניא וכמש"כ צ"י וזה דעת רמ"א לכן אין מקום לפקפק על מנהג רמ"א, ונראה ד"י בגדול עמו וגדולה עמה מותר ואפי' דציליה צעינן שלשה הכא איכא שלשה שהרי הצעל ואשתו משמרים את האחר מהאחרת שהרי אין הצעל באיסור יחוד משום שאשתו עמו, ואין על האשה איסור יחוד משום שהצעל עמה ואימת בעלה עמה, וכן על הצעל איכא שלשה, כ"ה בנכירה

אף להוליא ממנו, אבל אין. סומכין על סימנים בדליכא דררה דממונא, אבל ל"ע ליטב זה צעיקר דין דאורייתא, ואולי ל"ד הספק מרעא לחזקת הממון וכן צנפשות.

ד) שם צתשובה כ' לה"ר דצעיקר דאורייתא לא מהני סימנים אף צדרצקן מהא דצ"מ כ"ז דאי סימנים דרצקן לא מהדרין גט אשה ואף דכ' תו' צ"מ כ' צ' דחשש צ' יצ"ש דרצקן ודחה ד"ל דמיירי דהשליה שואל את הצעל ולא ידעינן כלל דהיה לו גט דלא ודאי חיישינן מדאורייתא שאין זה גיטו, ותמורה דהא צ"מ י"ח צ' ובגיטין כ"ז צ' אמרינן צהא דצומן שהצעל מודה יחזור לאשה ואפי' צומן מרובה דמיירי כגון דאמר הצעל נקב יש צו צדא אות פלוגי ומסקינן דוקא צדא אות פלוגי אבל נקב צעלמא נה מספקא לי' אי סימנים דאורייתא כ' הרי דגם כשאומר הצעל להחזיר לא מהדרין אף דצעל ודאי מהימן שאבד הצעל וכמש"כ רעק"א ז"ל שם, וכדמוכח צגמ' דלא קשיא לי' אלא צומן מרובה, ועוד איך יתכן ההיא דרצב"ה צהשש דאורייתא דא"כ אין ת"ח מהימן צעצ"ע, ועוד ע"כ בדליכא עדים שהצעל שלחו מיירי או דיש צידו הרשעת הצעל ושם השמות משולשין דאלי"כ כיון דהוחזקו צ' יצ"ש לא תנשא אלא צע"מ וכמש"כ תו' גיטין ג' א', [מיהו הריטב"א ס"ל דשליה צומן אבל צכל אופן ל"ל דאין כאן לחוש מהיה דלא הצעל שלחו] ומיהו י"ג דמיירי צלא הוחזקו ומשום דנפל חיישינן, וצעיקר הדבר נראה לחלק דבאיסור דרצקן שחדשו חכמים שפיר י"ל דמקילינן צסימנים אבל כשהאיסור הוא שהדבר ספק כמו צספק א"א אלא שמת' הדיון צבר יש לנו צירור אלא שהכמים החמירו שלא נסמוך על הכי צירור אין סימן מכריע כלום שהוא צבר כלול צצירור היותר גדול שהוא צירור מה"ה, אלא שיש לדון כיון שרבו המכריעין להיתר אם החמירו חכמים וצבגון זה אין ללמוד זה מזה.

סימן לה

יבמות נ"ג צ' אין אונס לערוה שאין קישוי אלא לדעת, הת"י פירשו לענין יורג וא"י, ופירשו שמדציקין אותו צע"כ וחשיב אונס על הקישוי אלא שיהרג וא"י דלא חשיב קרקע עולם ואפי' דאין קישוי עברה אלא ציאה מ"מ כיון דהקישוי לעברה ראויה הוא ליורג כ"כ ריטב"א ואפשר כונתו דמלניו דיורג אפי' אצחרייהו דעניות כדאמר ס"פ צן סורר והלכך קישוי לצורך עברה חשיב כאצחרייהו כיון דעושה גס את העברה אלא שעברה צלא מעשה והקישוי צמעשה, ומ"מ ק"ש להא לא מקרי אונס צינמה כיון דסוף סוף הדציקורו.

ומדברי הר"מ פ"א מה' א"י ה"ע נראה דמפרש דרצא לענין חייב מיתה קאמר שאם הדציקורו ולא אנסוכו על הקישוי ונתקשה חייב מיתה שהרי צעל צרלון דאלי"כ לא היה מתקשה ואינו יכול לעעון ילכו אנסו, וכבר הביא ריטב"א פ"י זה וכתב שזה פשיטא, וא"ל רצא לאשמועינן, ומיהו י"ל דהר"מ מפרש כן ומה דפשיטא לי' לריטב"א פשיטא להו להת"י לאידך גיסא דשפיר י"ל שהוא אונס שא"א לו שלא יתקשה אלא שיהרג משום עריות, והא דכתב הר"מ אבל הצעל אין לו אונס ר"ל צהדיקורו דומיא דנבעלת, ודיון אנסוכו צפתה הריגה אם חייב מיתה לא הזכיר הר"מ שלא נזכר צגמ', וכן נתקשה לאשתו והדציקורו לא הביא הר"מ שלא נזכר צגמ' לענין חייב מיתה, והדיון פשוט שהוא פטור, והר"מ לא איירי ביכול להגלל אלא שהוא ירא מפחד מיתה אלא צאניו יכול להגלל כלל.

והמ"מ כ' וז"ל וי"מ שאם אמרו לי' עכו"מ לצוא על הערוה ואם לאו שיהרגו אותו וצא עליה מומת על ידיה לפי שאין קישוי אלא לדעת וזה דעת רבנו עכ"ל, ודברי המ"מ מהם מהרשב"א וכונתו דמפרשים דאם היה מקושה צהיתר ואנסוכו לצוא על הערוה צפתה מיתה אם לא מסר עמו למיתה ועבר ענינה אינו חייב מיתה דלא חייבה תורה מיתה על מעשה אונס

סימן פא

החפיפה בביתה וגם לחזור ולרחוץ קצת בבית הטבילה
בלילה. אבל לכתחלה יותר טוב כדכתבתי.

במקוה שמניחין ליכנס לשם רק סמוך לצאת הכוכבים איך עדיף לעשות החפיפה

הנהגה

סימן פב

באשה שצריכה ליסע להמקוה בטעקסי לעיר אחרת אם יכולה ליסע לבדה

ובדבר אשה שצריכה ליסע בטעקסי להמקוה שבעיר
אחרת סמוכה, ודאי טוב אם נוהג הטעקסי
הוא איש, שתבעל יסע עמה שהרי הוא סמוך לערב
שיש חשש יחוד אף בדרך קרובה ועוברים שם הרבה
מאשיג'עס, משום שקשה אז לראות מה שנעשה
בהטעקסי שהיא נוסעת, שמסתבר שאף במקום שאין
לחוש שמא יבא לידי ביאה ממש, אם יש לחוש שמא
יבא לשארי התקרבות כחבוק ונשוק וכדומה גמי יש
לאסור יחוד, ועל זה יש לחוש שאף בעת שעסוק
במלאכתו להנהיג את המאשין יעברו על מיני קירוב,
ולכן צריך הבעל ליסע אתה אף כשהנהג הוא ישראל
וכ"ש אם הוא נכרי, ואם א"א לבעלה ליסע אתה
כגון שיש תינוק בבית ואין מי שיהיה עמו וכדומה,
אין לאסור לה ליסע בטעקסי כיון שהוא עסוק
במלאכתו וגם יש לו חזקת לא מרע אומנתו דבשביל
פרנסתו אף שהוא נכרי יירא מלעשות שום דבר
להנשים הנוסעות עמו (עיין כתובות דף כ"ו במתני''),
וכיון שאיסור יחוד ממש ליכא שנוסע בדרך שעוברים
רבים יכולה לסמוך ע"ז בשעה"ד ולא לבטל טבילתה.

סימן פג

אם מותר בעת נדתה לילך יחד לטויל או לבקר אצל חברים, ואם מותרת להחזיק נר הברלה, ואם מותרת לשנות מכוס של קידוש ששתה בעלה

ובדבר ללכת יחד לבקר אצל חברים או לטויל, איני
רואה בזה שיהיה איסור דמה שהוזכר ברמ"א
סימן קצ"ה סעיף ה' הוא רק שאסור לילך בעגלה
אחת ובספינה אחת אם הוצרך רק לטויל, והאיסור
הוא מצד הישיבה ביחד שכיון שהוא לטויל שאינן
טרודין בשום דבר יש לחוש יותר שיחקרבו זה לזה

ובדבר החפיפה כיון שפותחין את בית הטבילה
סמוך טובא לצאת הכוכבים ולא תוכל האשה
לעשות כמנהג הכשר שאיתא בש"ע סימן קצ"ח סעיף
ג' לצאת ידי שתי השיטות דפרש"י והשאלות.
שהשאלה היא איך עדיף אם לעשות החפיפה בבית
ביום ולילך לשם כדי לטבול בתחלת הלילה והוא
כפרש"י בנדה דף ס"ח דיותר טוב להרחיק החפיפה
קצת מלעשות החפיפה בלילה שיש לחוש שמהומה
לביתה ולא תחזוף שפיר, או לעשות החפיפה בלילה
בבית הטבילה כדי שתהיה סמוך ממש לטבילתה
כהשאלות בתוס' שם, הנה הש"ך כתב בשם
מהרש"ל בסוף סק"ו שאם תקבע זמן הראוי לחפיפה
טובה שלכן אין לה מה למחר שהרי לא תטבול
קודם הזמן אף אם תחשוב שבכך חפפה היטב, שרי
אף לרש"י וכן תקנו במקומו לחוף בלילה ותעסוק
דוקא שעה אחת שלא תהא מהומה לביתה ושדי
אפילו לרש"י, והצורך שתיקנו כן כתב בשביל שלא
ירגישו בטבילותיהן כשיצרכו אותן לילך ביום לבית
הטבילה עי"ש, ותקנה זו הרי ג"כ טובה כמנהג
הכשר שבש"ע שג"כ יוצא גם שיטת רש"י, וא"כ
טוב יותר לעשות כעצה זו שתבא לבית הטבילה
כשיפתחו אותה ותקבע שלא תטבול קודם לשעה
משעת כניסתה לשם אף אם יהיה נדמה לה ולהאשה
המשגחת שחפפה היטב, ואף שאין במקוה זו תקנה
קבוצה לכל הנשים מסתבר שג"כ תצא ידי שיטת
רש"י, ולא שייך בזה לא פלוג כיון דאף לרש"י אין
בזה איסור לתוס' ולהב"י ולהש"ך, אלא שיותר טוב
לחפוף ביום, ורק להב"ח איכא שמא דאיסורא אחר
שאיפסיק הלכתא, וסברתו דחוקה והוא דעת יחיד,
וגם להב"ח לא מצינו שעשו תקנה קבוצה לומר לא
פלוג כיון שלא הוי דין זה אלא אלכתחלה, ולכן טוב
יותר לעשות כעצת מהרש"ל אף שאין שם בהמקוה
תקנה זו לכל הנשים, ואם יודעת שאינה צריכה שעה
שלימה באשר שרגילה לרחוץ בכל יום ואין לה
שערות ארוכות, תקבע עכ"פ זמן הידוע לה שתוכל
לעשות חפיפה טובה במתינות בלא מהירות, שקודם
הזמן שתקבע לא תטבול בשום אופן ותצא בזה ידי
שתי השיטות רש"י ושאלות כעצת מהרש"ל, ואם
אי אפשר לפניה להיות בבית הטבילה זמן גדול
כשהיית מעשה החפיפה הוא כשעה"ד ותעשה אז